

گزارش یک مورد تریکوبلاستوما (تومور سلول‌های بازال) در خرگوش

دکتر جواد اشرفی هلان*، دکتر بهمن مصلی نژاد^۱، دکتر آذین توکلی^۲، دکتر رضا نقشینه^۳، دکتر شمس السادات موسوی^۴

دریافت مقاله: ۲۷ مهرماه ۱۳۸۲
پذیرش نهایی: ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۸۳

Trichoblastoma (basal cell tumor) in a rabbit

Ashrafihelan, J.,¹ Mosallanezhad, B.,² Tavakoli, A.,³ Naghshineh, R.,⁴ Mousavi, S.S.⁴

¹Department of Pathobiology, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tabriz, Tabriz-Iran. ²Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, University of Ahvaz, Ahvaz-Iran. ³Department of Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, Tehran-Iran. ⁴Department of Pathology, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, Tehran-Iran.

Objective: Diagnosis of a subcutaneous mass in a rabbit.

Design: Case report

Animals: A 3-years-old female mixed shorthair black and white rabbit.

Procedure: The rabbit was referred to the Small Animal Clinic, Faculty of Veterinary Medicine, University of Tehran, with a 1-month history of a cutaneous mass. Clinical examinations, radiography of thorax and ultrasonography of abdominal cavity was carried out. The mass was removed surgically.

Result: Clinical examinations revealed a well circumscribed subcutaneous mass on left gluteal region. Macroscopically the mass was solid, ovoid (1.6×1.3×0.6 cm) with reddish cut surface and flesh-like consistency. Histopathologic examination revealed prominent, oval, basophilic nuclei, with single scant nucleolus and eosinophilic cytoplasm. The tumor cells morphologically resembled the normal basal cells of the epidermis and showed no epidermal or adenexal differentiation.

Conclusion: This is the first report of rabbit trichoblastoma from Iran. (basal cell tumor). *J.Fac.Vet.Med.Univ.Tehran.60, 3:301-302, 2005.*

Keywords: trichoblastoma, basal cell tumor, trabecular type, rabbit.

Corresponding author's email: ashrafihelan@yahoo.com

هدف: تشخیص یک توده زیرجلدی در خرگوش.

حیوانات: یک سر خرگوش ماده باسن ۳/۵ سال، از نژاد مخلوط.

روش: حیوان یادشده با سابقه یک ماهه از داشتن یک توده برآمده در پهلو چپ به بیمارستان حیوانات کوچک دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران ارجاع و پس از انجام معاینات بالینی، رادیوگرافی قفسه صدری و اولتراسونوگرافی محوطه بطنی، توده یاد شده از طریق جراحی برداشته شد.

نتایج: در بررسی ماکروسکوپی، توده‌ای توپر، با قوام گوشتی و به ابعاد ۱/۶ × ۱/۳ × ۰/۶ cm بود و دارای سطح مقطع به رنگ زرد مایل به صورتی مشاهده گردید. در مطالعه ریزبینی سلول‌های نوپلاستیک دارای هسته‌های پررنگ و بیضوی، با هستک مرکزی و غشا هسته نازک و سیتوپلاسم اندک و مرز سیتوپلاسمی نامشخص و بسیار شبیه به سلول‌های قاعده‌ای اپیدرم بودند. آثار تمایز این سلول‌ها به اپی تلیوم سنگفرشی یا ضامن پوست جود نداشت. توده مذکور به عنوان تریکوبلاستوما (تومور سلول‌های بازال) با الگوی ترابکولار و از نوع خوش خیم تشخیص داده شد. مجله دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، ۱۳۸۴، دوره ۶۰، شماره ۳، ۳۰۲-۳۰۱.

واژه‌های کلیدی: تریکوبلاستوما، تومور سلول‌های بازال، الگوی ترابکولار، خرگوش.

تومور سلول‌های بازال می‌تواند از سلول‌های بازال اپیدرم یا فولیکول‌های منشأ بگیرد. انواع ترابکولار و نواری تومور سلول‌های بازال به نام تریکوبلاستوما نامیده شده و متفاوت از اشکال معمول این تومور (اشکال کیستیک و توپر) بوده و معتقدند خاستگاه این تومورها اپی تلیوم تریکوبلاستیک جوانه‌های مو در فولیکول‌ها است. بر اساس خاستگاه (اپیدرم یا فولیکول مو) و سیمای هیستولوژی یک تفاوتی در نحوه نامگذاری تومورهای مذکور وجود دارد (۲). تومورهای خوش خیم برخاسته از اپیدرم را به نام تومور سلول‌های بازال و تومورهای خوش خیم منشأ گرفته از سلول‌های بازال فولیکول‌های مورا تریکوبلاستوما نامیده‌اند (۲، ۳، ۴). Meuten در سال ۲۰۰۲ در یک تقسیم‌بندی جدید آنچه که پیش از این با عنوان تومور سلول‌های بازال (با الگوهای مختلف سلولی) نامیده می‌شد تحت عنوان تریکوبلاستوما نامگذاری کرده است (۴).

پیش از این در کشور ما موارد متعددی از تومور سلول‌های بازال به ویژه با الگوی توپر در سگ مشاهده شده است. تاکنون تریکوبلاستوما (تومور سلول‌های بازال) در خرگوش از ایران گزارش نشده و در سطح دنیای نیز گزارش‌های معدودی از

رخداد این تومور در خرگوش وجود دارد (۱، ۳).

گزارش تومور

در آذرماه سال ۱۳۸۱ یک سر خرگوش ماده از نژاد مخلوط باسن ۳/۵ سال و پوشش خارجی کوتاه به رنگ سیاه و سفید به دلیل داشتن یک توده برآمده در ناحیه پهلو چپ به بیمارستان حیوانات کوچک دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران ارجاع گردید. بر اساس سابقه، صاحب حیوان از چند هفته قبل متوجه رشد این توده شده بود. در معاینه درمانگاهی توده‌ای کاملاً محاط، کروی، پایه دار و نسبتاً نرم در زیر جلد در ناحیه گلو تئال پهلو چپ مشاهده شد. توده مذکور

۱) گروه پاتوبیولوژی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تبریز، تبریز-ایران.

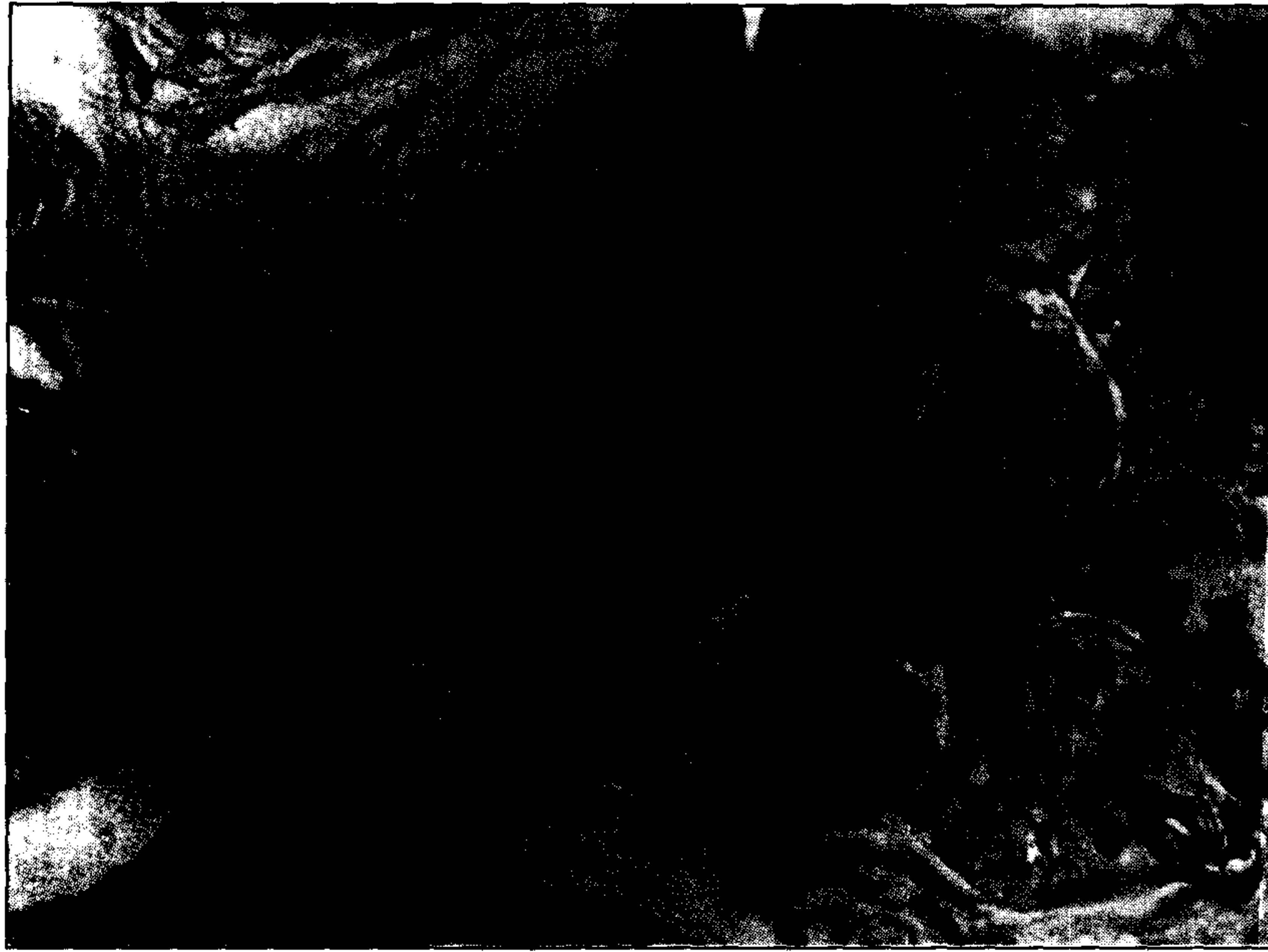
۲) گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه اهواز، اهواز-ایران.

۳) گروه علوم درمانگاهی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران-ایران.

۴) گروه آسیب‌شناسی دانشکده دامپزشکی دانشگاه تهران، تهران-ایران.

(* نویسنده مسؤل: ashrafihelan@yahoo.com)

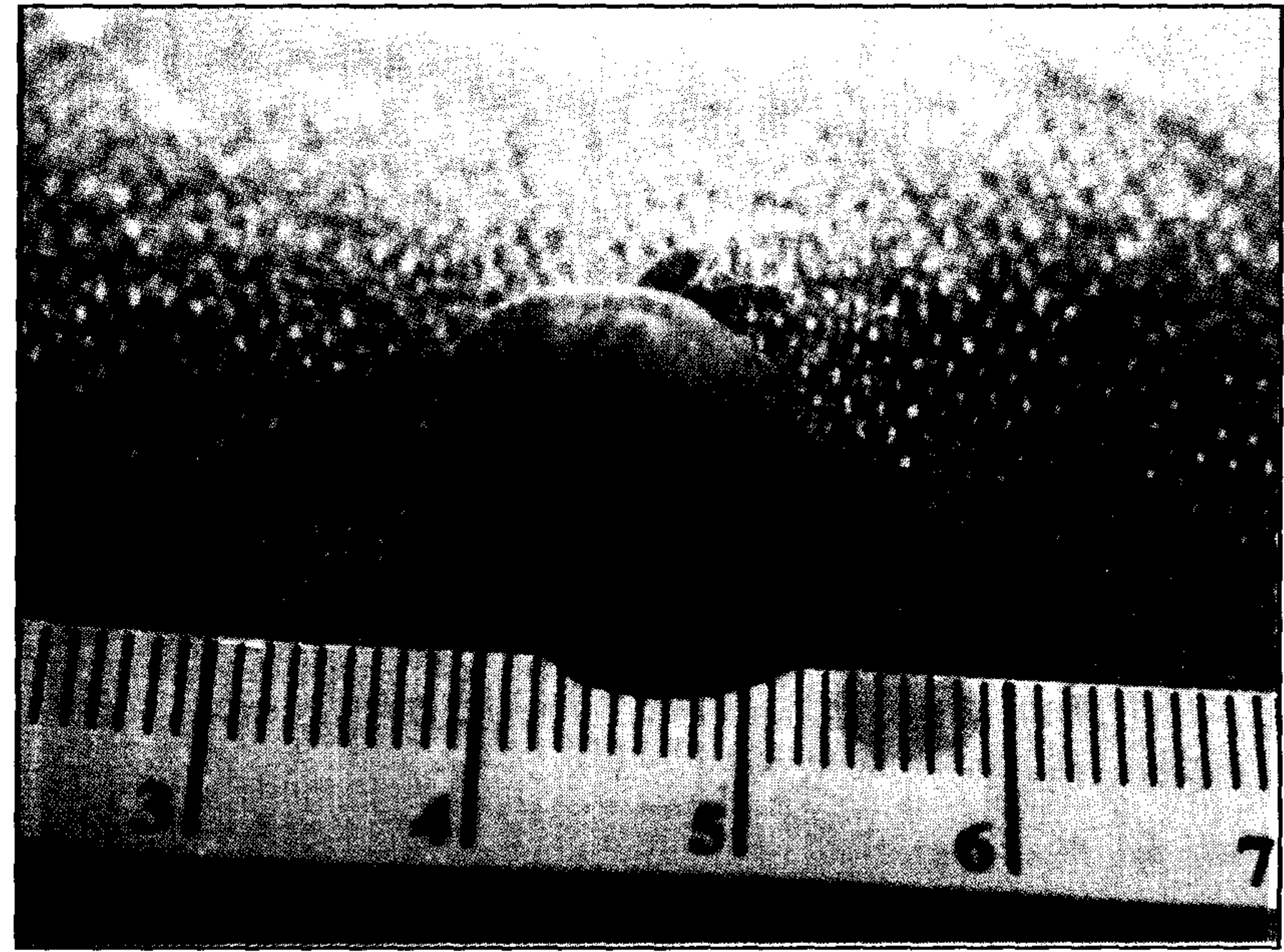

تصویر ۲- تومور سلول‌های بازال در خرگوش. سلول‌های توموری دارای هسته‌های تخم مرغی شکل با هستک مرکزی، سیتوپلاسم کم و حدود سلولی نامشخص هستند. هسته این سلول‌ها شکل و اندازه یکسانی دارند و آثار تمایز به بافت‌های ضمیمه پوست در آن دیده نمی‌شود. سلول‌های نئوپلاستیک در لوبول‌های متعدد آرایش یافته و به وسیله بافت همبندی اندکی احاطه شده‌اند (H&E، بزرگنمایی ۴۰۰×).

همبندی اطراف خود قرار گرفته بودند (تصویر ۲). هر چند در برخی از نواحی آن آرایش سلول‌های نئوپلاستیک با الگوی نواری (ribbon) یا آدنوئید هم جلب توجه می‌کرد. در بین این سلول‌ها پل‌های بین سلولی (دسموزوم)، تهاجم و دست‌اندازی به استرومای همبندی و بافت‌های اطراف و نیز آمبولی سلول‌های سرطانی در رگ‌های خونی یا لنفی دیده نشد (تصویر ۲). دستجات سلول‌های توموری به وسیله بافت همبندی ظریفی از هم جدا می‌شد (تصویر ۲). آثار تمایز این سلول‌ها به اپی‌تلیوم سنگفرشی مطابق یا ضمیمه پوست نظر غدد عرق، غدد چربی، فولیکول‌های مو همچون فیبروپلازی در ناحیه درم وجود نداشت (تصویر ۲). با توجه به یافته‌های بالینی، مشخصات ظاهری و بویژه یافته‌های میکروسکوپی توده مذکور به عنوان تریکوبلاستوما (تومور سلول‌های بازال) با الگوی ترابکولار (trabecular type trichoblastoma) و از نوع خوش خیم تشخیص داده شد. در این تومور پیگمانتاسیون به صورت کانون‌های کوچکی از نفوذ ملانوسیت‌ها مشاهده شد.

References

- اشرفی هلان، ج.، فتاحیان، ح. ر.، قراگزلو، م. ج. (۱۳۸۲): گزارش تومور سلول‌های بازال با الگوی مدوزوئید در سگ از ایران. مجله تحقیقات دامپزشکی ایران، دوره چهارم، شماره اول، صفحه: ۱۰۸-۱۰۲.
- Jubb, K.V.F., Kennedy, P.C. and Palmer, N. (1993): Pathology of Domestic Animals; 4th ed., Academic Press, San Diego, California, USA, Vol. 1, pp: 713-719.
- Kokuuslu, C., Samsar, E. (1974): Basal cell carcinoma in a rabbit. Veteriner Fakultesi Dergisi, 21,1/2, 157-159.
- Meuten, D.J. (2002): Tumors in Domestic Animals. 4th ed., Iowa State Press, Iowa, USA, pp: 46-47, 58-60.

تصویر ۱- تومور سلول‌های بازال در خرگوش. توده توموری، توپر، با قوام گوشتی و سطح آن نسبتاً ناصاف، لوبوله و دارای عروق خونی ظریف است.

به طور کامل به وسیله پوست پوشیده شده و در سطح آن آثار خونریزی، زخم و عفونت ثانویه وجود نداشت. در معاینه عقده‌های لنفاوی ناحیه و در رابوگراف‌های تهیه شده از ناحیه سینه و شکم و در سونوگرافی محوطه بطنی و لگنی آثار متاستاز تومور وجود نداشت. توده یادشده از قسمت قاعده آن با مقداری از بافت‌های زیرین و پوست اطراف پایه خود برداشته شد و در محلول فرمالین ۱۰ درصد بافر خنثی پایدار گردید. در حین جراحی خونریزی مختصری در محل برش وجود داشت که نشان‌دهنده عدم خون‌رسانی وسیع به این توده بود. پس از گذراندن مراحل آماده‌سازی بافتی و تهیه بلوک‌های پارافینی، مقاطعی به ضخامت ۵ میکرون تهیه و به روش هماتوکسیلین و ائوزین (H & E) رنگ آمیزی گردید.

در بررسی ظاهری توده‌ای به ابعاد $1/6 \times 1/3 \times 0/6$ cm، تاحدی ناصاف و لوبوله و با قوام گوشتی و نسبتاً سفت مشاهده گردید که توسط کپسول همبندی ظریفی از خارج پوشیده شده بود و در سطح خارجی آن عروق خونی ظریفی به چشم می‌خورد (تصویر ۱). سطح مقطع این توده یکنواخت و هموزن، به رنگ صورتی کم‌رنگ و فاقد کانون‌های نکروز و خونریزی، دژنره شدن و کلسیفیکاسیون بود و در آن پیگمانتاسیون به صورت نقاط کوچک خاکستری پراکنده جلب نظر می‌نمود.

در مطالعه ریزینی سلول‌های با هسته‌های بزرگ تخم مرغی شکل و پررنگ، دارای یک هستک مرکزی، غشا هسته نازک و سیتوپلاسم اندک و حدود سلولی نامشخص مشاهده گردید. سلول‌های توموری بسیار شبیه به سلول‌های لایه قاعده‌ای اپیدرم (basal cell layer) بودند (تصویر ۲). این سلول‌ها شکل و اندازه نسبتاً یکسانی داشتند و در بین آنها اشکال تقسیم سلولی (mitotic figures) و پلئومورفیسم شدید دیده نمی‌شد (کمتر از یک تقسیم در ده میدان میکروسکوپی). سلول‌های نئوپلاستیک غالباً به صورت لوبول‌های متعدد در هم جمع شده بودند و الگوی ترابکولار (trabecular) داشتند. دستجات سلولی به وسیله بافت همبندی نسبتاً ظریفی از هم جدا می‌شد و در هر یک از آنها هسته‌های آخرین ردیف سلول‌های توموری موازی یکدیگر و عمود بر استرومای

